

TAKE HOME READINGS

MGA LIHIM NG PAMILYA NI RIZAL

I-Witness Documentary by Howie Severino

Year Aired: 2011

Tema: Mga tagong bahagi ng pamilya ni Rizal – intriga, pagkakawatak-watak, at ang epekto nito sa paghubog ng isang bayani.

1. BAKIT WALANG ALONSO SA FAMILY TREE NI RIZAL?

Noong 1896, sa kanyang lihim na talaan, iginuhit ni Rizal ang kanyang family tree. Makikita rito ang **kumpletong linya ng ama (Mercado)** ngunit **iniwang blangko ang panig ng kanyang ina (Alonso)**.

Ipinapahiwatig nito na may malalim na rason si Rizal sa hindi pagbanggit sa Alonso clan—posibleng upang protektahan ang dignidad ng kanyang ina o dahil sa kanyang sama ng loob sa mga nangyaring alitan at eskandalo sa kanilang pamilya.

2. ANG ALBERTO MANSION SA BIÑÁN – BAHAY NG ALAALA AT ALITAN

- Ang **Alberto Mansion** ay ancestral house ng pamilya ng kanyang ina, si Teodora Alonso.
- Sa dokumentaryo, makikitang **unti-unting ginigiba ang bahay** upang ibenta o ilipat sa Las Casas (heritage resort).
- Naging usapin ito ng **heritage preservation**—dapat bang sirain ang kasaysayan para sa kita?

*Simbolo ito ng **pagkatiwalag at pagkasira** hindi lamang ng pisikal na tahanan, kundi ng pamilya mismo.*

3. ANG PAGKAKAKULONG NI TEODORA ALONSO – INTRIGA NG SARILING KAPATID

- Si **Jose Maria Alonso**, kapatid ni Teodora, ay nagalit matapos mamatay ang aso ng kanyang asawa (Teodora Formoso) sa pagkaing ipinadala ng kanyang kapatid (Teodora Alonso).

- Inireklamo siya ng **pagtangkang paglalason**, kahit walang matibay na ebidensiya.
- Dahil sa koneksyon ni Jose Maria sa mga Kastila, **nakulong si Teodora ng halos dalawang taon**.

Ito ang unang karanasan ni Rizal sa sistemang di-makatarungan—at ang ina mismo niya ang biktima.

4. MGA TSISMIS, USAP-USAPAN, AT SPEKULASYON

Ang dokumentaryo ay di lang tumalakay sa mga dokumentadong pangyayari—lumusot din ito sa **mga tsismis na matagal nang umiikot**:

a. Soledad ay Anak ni Saturnina at ni Jose Maria Alonso

- Isa sa **pinakamainit na spekulasyon**:
Si **Soledad**, bunsong kapatid ni Rizal, ay hindi anak ni Teodora kundi ni **Saturnina** (panganay) at **Jose Maria** (kapatid ni Teodora).
- Ang basehan ng tsismis:
 - Malaking agwat ng edad ni Soledad sa ibang kapatid.
 - Pagtatalo nina Teodora at Jose Maria matapos ipanganak si Soledad.
 - **Pagkakatanggal ng pangalan ni Soledad sa ilang talaan** ng mga anak ni Teodora.

*Kung totoo ito, si Soledad ay anak ng magtiyuhin—isang **eskandalong moral at sosyal**, lalo na sa panahon nila.*

b. Teodora Alonso bilang "Bastarda" o Illegitimate Child

- Ayon sa ilang tala, may posibilidad na si Teodora ay **anak sa labas**.
- May mga haka-haka na ang kanyang ama ay **isang paring Kastila o may dugong Espanyol**, at hindi si Lorenzo Alberto Alonso.
- Ito raw ang dahilan kung bakit **kinaiinisan siya ng sariling kapatid**—dahil may mas mataas na tingin sa sarili si Teodora sa kabila ng pinagmulan niya.

*Ito ay hindi napatunayan, ngunit **malaganap ang tsismis sa panahong iyon**, na posibleng nakaapekto sa pananaw ni Rizal sa pagiging "pure blood" o dugong-banyaga.*

c. Hindi Pagkakasundo sa Lahi at Estado

- Ang pamilya ni Teodora ay mestizo—halo ng Tsino, Kastila, at Filipino.
- May mga panahong may tensyon sa pagitan ng mga mestizo, peninsular (Espanyol sa Spain), at insulares (Espanyol sa Pilipinas).
- Ang pagtaas ng estado ng pamilya ni Rizal ay **nagbunga rin ng selos, alitan, at inggitan** sa loob ng pamilya.

5. TEODORA ALONSO BILANG HALIGI NI RIZAL

- Sa kabila ng lahat—kahit nakulong, nilait, o pinag-tsismisan—**si Teodora ang matibay na pundasyon ng edukasyon at karakter ni Rizal.**
- Siya ang unang guro ni Rizal sa pagbabasa, paninindigan, at pagmamahal sa bayan.
- Sa dulo ng dokumentaryo, sinabi ni Barbara Gonzalez (apo ni Rizal):

“You don’t have to come from a perfect family to become a hero.”

Si Rizal ay bunga ng **isang di-perpektong pamilya na puno ng sakit, sakripisyo, at sigalot.**

KONKLUSYON: KATOTOHANANG MASALIMUOT

- Ang dokumentaryong ito ay **hindi naglalayong sirain ang imahe ni Rizal**, kundi **ipakita ang kanyang pagiging tunay na tao**—hinubog sa kahirapan, intriga, at mga sugat ng pamilya.
- Ipinapaalala nito na ang bayani ay **hindi kailangang mula sa perpektong pamilya.**
- Ang liwanag ni Rizal ay lalong nagniningning dahil sa dilim ng kanyang pinagmulan.

THE LITTLE BAD BOY (I-WITNESS DOCUMENTARY, 2004)

Buod ng Dokumentaryo:

Bumalik si Howie Severino sa mga lungsod sa Europa kung saan tumira si Rizal. Sa halip na ang Rizal na seryoso at pambansang bayani, ang tampok dito ay ang **binatang Rizal na masayahin, malikhain, at... medyo pilyo.**

1. PAGLALAKBAY NI RIZAL SA EUROPA

- Nagsimula ang paglalakbay ni Rizal sa Paris (1883), at nagtuloy sa iba't ibang lungsod: **Madrid, Brussels, Vienna, Biarritz**, atbp.
- Dito niya isinulat ang ilan sa kanyang mga mahahalagang akda, pero **naranasan din niya ang buhay-estudyante**: may halong ligaya, pakikibarkada, at pagmamahal.

2. KIDLAT CLUB AT LOS INDIOS BRAVOS

- Sa Paris, sumali si Rizal sa **Kidlat Club**, isang samahan ng mga ilustrado (Juan Luna, Felix Hidalgo, Valentin Ventura, atbp.).
- Nakilahok sila sa **Paris Universal Exposition 1889**, at kalauna'y pinangalanan ang sarili bilang "**Los Indios Bravos**" bilang simbolo ng dangal at tapang ng mga katutubong Pilipino.
- Ang samahan ay sumasalamin sa kanilang pagkakaisa bilang mga **reformista at makabayan**, ngunit makikita rin ang **kabataan at kasiyahan** sa kanilang samahan.

3. SINING, FENCING, AT KAKAYAHAN NI RIZAL

- Maliban sa pagiging manunulat, si Rizal ay mahilig sa **fencing at pagpipinta**.
- Itinampok sa dokumentaryo ang studio ni **Juan Luna**, kung saan minsang nagpipinta si Rizal.
- Sa Vienna, may tala na nakipagsabayan si Rizal sa fencing, at dito siya hinahangaan hindi lamang sa utak, kundi pati sa **disiplina ng katawan**.

4. PAG-IBIG AT ROMANSA

- Ipinakilala ang **ilang babae** na naugnay kay Rizal habang nasa Europa:

a. Suzanne Jacoby (Belgium)

- Anak ng landlady sa Brussels.
- May mga sulat siya kay Rizal kung saan tinawag niya itong **“My Little Bad Boy”**—isang **lambing na may tampo** dahil bigla na lamang itong umalis patungong Madrid.
- Ayon sa sulat:

“Don’t forget me, my little bad boy.”

● b. Nelly Boustead (Biarritz, France)

- Isa sa mga babaeng minahal ni Rizal, at halos mapangasawa niya.
- Naging tensyonado ang relasyon nila matapos **magselos si Antonio Luna**, at muntik na silang magduelo.

● c. Anonymous Vienna Woman

- Ayon sa tala, may posibilidad na si Rizal ay nagkaroon ng **one-night stand sa Austria**—patunay na siya’y taong may damdamin, at hindi santo o perpekto.

5. Rizal bilang Tao, Hindi Lamang Bayani

- Sabi ni Belgian scholar Jean-Paul Verstraeten, ang Rizal na nakita niya ay:

“A multi-faceted man... not just a martyr, but also a man with passion, pleasure, and charm.”

- Ipinapakita ng dokumentaryo na **hindi kailangang isantabi ang kahinaan** ng isang tao para siya’y tawaging bayani.
- Rizal, bilang **“Little Bad Boy,”** ay mas totoo, mas malapit, mas makatao.

KONKLUSYON:

Ipinapakita ng dokumentaryo na si Rizal ay hindi isang perpektong tao—kundi isang **bata, binata, makata, romantiko, at rebolusyonaryo** na humubog sa kanyang sarili sa pamamagitan ng mga karanasan sa pag-ibig, sining, at ideolohiya.

Ang bansag na “**Little Bad Boy**” ay simbolo ng kanyang **youthful energy, charisma**, at **panandaliang ligaya**—isang bayani na may puso, hindi lang utak.

Kung ikukumpara, makikita sa dalawang dokumentaryo ang dalawang **magkaibang anyo ni Rizal**:

- Sa *Mga Lihim ng Pamilya*, siya ay **anak**—hinubog ng sakripisyo ng kanyang ina at ang magulong pamilya.
- Sa *Little Bad Boy*, siya ay **binata**—nakaranas ng barkadahan, sining, ligaya, at pag-ibig habang hinuhulma ang sarili bilang bayani.

Lesson: Ang kabayanihan ni Rizal ay hindi nag-ugat sa pagiging perpekto, kundi sa **pagharap sa katotohanan ng buhay**—pamilya, pag-ibig, at bayan.